

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Vtrùm Charitas eadem sit in via & in patria?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO QUARTA.

Virum Charitas eadem sit in via, & in patria.

Uobis modis intelligi potest hæc quæstio, primò quoad entitatem, seu utrum idem numero habitus Charitatis, qui fuit in via, in patria conservetur. Secundò quoad intensiorem, an scilicet habitus Charitatis in via æqualis sit intensiorem cum Charitate in patria: qua in re non levis est inter Theologos controversia. Primum hac Sectione discutemus, secundum sequente.

Quoad primum itaque: Idem non specie tantum, sed etiam numero Charitatis habitus in patria manet, qui fuit in via. Hec est communis Theologorum sententia, probarique apertè videtur ex illo Apostoli 1. ad Corinthios 13. v. 8. Charitas nunquam excidit, quod, ut rectè advertit Suarez hic, Disp. 3. Sect. 3. de eadem specie & numero Charitate intelligendum est, alioqui scientia & cognitio non destruerentur, quas tamen illic destructum iri docet Apostolus; sequela probatur, loco enim scientia, quam hic habemus, alia longè diversæ rationis in patria succedet.

Quoad actus verò Charitatis, utrum scilicet idem specie eliciantur in cælo, atque hic in via, dissident inter se Theologi: negat Scotus, Cæpreolus, Caietanus, Dionysius Carthusianus in 1. Dist. 17. quæst. 8. & alii. Communis tamen Theologorum sententia affirmat, non solum habitum, sed etiam actus Charitatis ejusdem esse speciei in via & in patria: ita Magister in 3. Dist. 31. & S. Thomas 1. 2. q. 67. art. 2. quos alii sequuntur. Ratio est: tota enim horum actuum differentia est accidentalis, objectum siquidem formale, à quo præcipue desumitur essentia cujusque actus, est idem, divina scilicet bonitas supernaturalis, cognitio autem solum est diversa illius applicatio, unde non facit mutationem essentialem seu intrinsecam in actu, sed accidentialem tantum & extrinsecam. Quod verò objectum amoris in patria sit præsens, Deus scilicet visus & intimè conjunctus beato, non facit diversitatem in amore; amor enim, ut sæpius ex communi doctorum sententiâ dictum est, abstrahit à præsentia & absentia rei amatae, & in hoc differt à gaudio & desiderio, quorum primum exigit præsentiam, secundum absentiam objecti, & præterea desiderium & Spes, ut jam ostendimus non manent in patria, eo quòd hanc in se involvant imperfectionem, exigentiam scilicet absentia objecti. Unde Patres dum dicunt eandem Charitatem manere in patria & via, de actibus præcipue loqui videntur: quòd etiam dici potest de loco D. Pauli supra, num. 2. citato. Quare probabilissimum mihi videtur, quod affirmat Suarez citatus, Beatissimam scilicet Virginem actum amoris Dei, quem in hac vitâ circa illius finem habuit, non interrupisse, sed eundem numero in patria continuasse, licet quoad aliquas circumstantias extrinsecas, ut libertatis, &c. & perfectionem quandam accidentialem fuerit mutatus; in quo autem perfectio hæc sita sit, dicetur postea.

Objiciunt aliqui, actum Charitatis in via & patria habere diversa objecta, in via enim Deus non

I. Status præsentis quæstionis proponitur.

II. Idem habitus Charitatis, qui fuit in via manet in patria.

III. Actus etiam Charitatis ejusdem speciei sunt in via & in patria.

Amor abstrahit à præsentia & absentia objecti.

Beatissima Virgo actum amoris Dei in morte non interrupit.

IV. Deus in via non

III. Habitus Charitatis censeri potest una virtus.

Habitus infusus est acquisitus Charitatis distinguuntur specie.

IV. Non unum tantum, sed varia eidem virtuti opponi possunt vitia.

V. Equè habitus infusus aliarum virtutum moralium per quodvis peccatum grave expelluntur, ac habitus infusus Charitatis.

VI. Habitus infusus Charitatis est una simplex qualitas, non composita ex partibus extensivis.

Probabilissimum est habitum acquisitum Charitatis esse tam intensivè, quam extensivè divisibilem.

Quamvis autem habitus Charitatis circa objecta diversissima versetur, ut circa Deum & proximum, resque omnes ad salutem spectantes, & consequenter actus etiam diversissimos eliciat, cum, ut supra diximus, objectum etiam materiale diversum sufficiat ad reddendum actus specie distinctos, potest nihilominus censeri una virtus ratione objecti formalis, quod respicit, & in quod principaliter fertur. Habitus tamen infusus Charitatis specie distinguitur ab habitu acquisito, tum quia est supernaturalis, hic verò naturalis, tum quia habet se per modum potentia, & dat simpliciter posse, habitus autem acquisitus hoc non facit, sed tantum dat operari facile: quæ abundè sufficiunt ad distinctionem specificam.

Quod verò dicunt aliqui, uni virtuti unum solummodo vitium opponi, & exinde ostendere conentur Charitatem non posse censeri unam virtutem, utpote cui tot opponuntur vitia, quot sunt peccata mortalia, quorum singula illam expellunt, in aliis autem vitiiis, ira exempli gratia expellit patientiam, luxuria castitatem, gula temperantiam, & sic de cæteris: hoc inquam, non subsistit; inprimis enim eidem virtuti diversa vitia opponuntur, ut liberalitati avaritia & prodigalitas, & sic de aliis.

Deinde vel est sermo de habitu infuso Charitatis, vel acquisito: si primum, æquè habitus infusus patientia, & castitatis, aut alterius cujuscunque virtutis moralis per quodvis peccatum mortale expellitur ac habitus infusus Charitatis, utpote qui unâ cum Charitate omnes semper incedunt. Si verò sermo sit de habitu acquisito Charitatis, non expellitur per quodvis peccatum mortale, sed per vitium sibi oppositum, instar virtutum moralium, quarum singula contrario sibi peccato minuuntur, & corrumpuntur.

Adde ulterius, habitum infusum Charitatis, quamvis ex diversis partibus intensivis componatur, intensior siquidem in uno est, quam in alio, ex diversis tamen partibus extensivis, per quas ad alia & alia objecta extendatur, non constat, sed est una simplex qualitas, quæ per modum potentia dat vim & virtutem ad actus quoscunque infusos Charitatis eliciendos, & in hoc similis est intellectui & voluntati, quæ sunt potentia naturales, habentes vim & facultatem actus circa quæcunque, etiam diversissima objecta exercendi.

Quoad habitum verò acquisitum Charitatis probabilissimum videtur eum instar aliorum habituum naturalium ex diversis partibus extensivis componi, per quas difficultatem tollat, quæ in diversorum actuum exercitio occurrit, ac proinde diversa facilitas diversum requirere videtur principium, seu partem in habitu sibi respondentem: etsi existimem sustineri haud difficulter posse, habitum etiam acquisitum Charitatis esse extensivè indivisibilem, & diversam illam facilitatem in diversitatem apprehensionum bonitatis in objecto, vel actuum eliciendorum refundi posse.

TOM. II.

non quoad unum vel alterum attributum cognoscitur, & consequenter amatur, in patriâ autem Deus per visionem beatificam, omnisque ejus perfectio uno actu cognoscitur, & amatur, cum ergo maxima in horum actuum objectis sit diversitas, eadem erit diversitas in actibus. Respondetur Deum in viâ & cognosci & amari uno actu posse, non solum in adæquatè secundum unum vel alterum attributum, sed quia summum bonum est, omnemque in se perfectionem continet, sicque in actibus amoris Dei in viâ & in patriâ potest frequenter ex parte objecti nulla esse differentia.

Tanta dari potest diversitas actuum amoris Dei in patriâ, ac in viâ.

non plenè & perfectè, sed secundum unum tantum vel alterum attributum cognoscitur, & consequenter amatur, in patriâ autem Deus per visionem beatificam, omnisque ejus perfectio uno actu cognoscitur, & amatur, cum ergo maxima in horum actuum objectis sit diversitas, eadem erit diversitas in actibus. Respondetur Deum in viâ & cognosci & amari uno actu posse, non solum in adæquatè secundum unum vel alterum attributum, sed quia summum bonum est, omnemque in se perfectionem continet, sicque in actibus amoris Dei in viâ & in patriâ potest frequenter ex parte objecti nulla esse differentia. Addo, etiam in patriâ, sicut juxta sententiam quam Tomo præced. Disp. 19. sect. 3. secutus sum, cum possit non tantum una Persona intuitivè videri sine aliâ, sed Essentia sine Relationibus, & unum Attributum sine alio, posse summam esse varietatem in actibus amoris, secundum diversitatem objectorum. Nec est cur actus amoris ortus ex cognitione abstractivâ non habeat idem objectum formale quod habet amor ortus ex cognitione intuitivâ. Denique quod actus amoris in patriâ sit necessarius, in viâ liber, non arguit distinctionem specificam; libertas enim & necessitas sunt circumstantiæ tantum accidentales; unde, ut ostendi Disputatione 24. de animâ, sect. 5. idem numero actualiter fertur; necessarium transire potest, & è contra.

SECTIO QUINTA.

Vtrum Charitas ejusdem intensiois sit in viâ, & in patriâ.

I. Circa intensioem Charitatis in viâ & in patriâ dupliciter procedere potest questio.

Duplex perfectio Charitatis.

II. Prima sententia est Charitatem in patriâ esse simpliciter perfectiorem Charitate viâ.

Summa Beatissima Virginitas fuit in hac viâ Charitas.

PROCEDERE potest questio vel de eodem habet habitum Charitatis in patriâ, quàm habuerit in viâ, vel de diversis subjectis, an scilicet in aliquo viatore inventa sit, aut inveniri possit Charitas intensior, quàm in beato. Quia verò nonnulli questionem hanc confundunt cum perfectione Charitatis, notandum perfectionem Charitatis, esse posse duplicem, intrinsecam quæ in intensione consistit, & extrinsecam, ratione scilicet status beatitudinis, per quam habet Charitas quod amitti non possit, sed Deus semper Beatis sine intermissione ametur. De hac perfectione hic in præfenti non loquimur, sed de præcedente.

Quoad intensioem ergo existimant nonnulli Charitatem in patriâ esse absolute intensiorem Charitate viâ: ita Azor tomo primo, lib. 9. c. 3. quæst. 8. dicens esse communem Theologorum sententiam. Idem docet Lorca 2. 2. Disp. 18. sect. 3. num. 7. ubi ait quemlibet Sanctum primo instanti beatitudinis tot gradus intensiois Charitatis accipere, ut Charitas minimi Sancti excedat in intensioe Charitatem cujusvisque viatoris, illâ tantum Charitate exceptâ, quam in viâ habuit Beatissima Virgo, hujus enim Charitas ob maximam quam habuit dignitatem & excellentiam, etiam in viâ longè fuit perfectissima, utpote quam à primo conceptionis instanti ad ultimum vitæ instans tam in somnis, quàm in vigiliâ sine ullâ interruptione auxit, & novis semper incrementis in omni perfectione sanctitatis, gratiæ & Charitatis progressâ est, sicut Aurora usque ad perfectum diem.

Nec ab horum auctorum sententiâ discrepare videtur Caietanus, quamvis obscure hac in re loquendo ita mentem suam tenebris quibusdam involvat, ut ægrè percipi possit quid velit. Dicit itaque statum viæ & patriæ esse quasi ætatem puerilem & virilem: unde, inquit, Charitas patriæ perfectiones omnes Charitatis viæ altiore & eminentiore modo continet, ergo illam multis gradibus superat. Sed hæc Caietani ratio solum probat id quod numero primo notavi, nempe Charitatem patriæ superare Charitatem viæ in perfectione extrinsecâ, ratione scilicet status beatitudinis, à quo statu habet quod amitti nequeat, sed beatus affectu amoris in Deum semper tendat, nec eum unquam valeat intermittere; nil tamen probat de perfectione Charitatis intrinsecâ, seu intensioe graduum.

Alio ergo modo hanc majorem perfectionem explicat Caietanus, ex parte scilicet objecti, majore scilicet illius approximatione, & ex parte subjecti, nempe secundum majorem attentionem, seu conatum ipsius, qui actum amoris elicit; quantumcumque verò, inquit, quis hujusmodi conatum adhibeat, qui est modus Charitatem eliciendi in viâ, nunquam tamen pertinet ad charitatem patriæ, ubi, ut loquitur ipse: Anima expedita à visione enigmaticâ, & posita in facili visione Dei, in ipsum totaliter actualiter fertur; quod impossibile est convenire viatori. Quo fit, ut quantumcumque aliquis proficiendo in hac viâ appropinquet ad Deum; magis ac magis in charitate crescendo, nunquam pervenire possit ad hoc, ut totaliter actualiter amet Deum, sicut videns illum facie ad faciem: hæc ille. Sed contra: hæc enim facilitatem quidem & feliciter ostendunt esse amorem Dei in patriâ, quàm in viâ, non tamen intensiorem; facilitatem, quia minore labore ac difficultate elicitur, imò ex infinitis Dei perfectionibus clarè visis rapitur voluntas, & in Deum necessariò fertur; feliciter, quia ut jam dictum est, in illo statu elicitur ubi bonorum omnium habet concomitantiam, & nunquam potest intercidere.

Prima Conclusio: Charitas quoad perfectionem intrinsecam, seu intensioem, perfectior esse potest in aliquo viatore, quàm in aliquo beato, idque non quoad habitum tantum, sed etiam quoad actum. Hoc inde clarè ostenditur; quis enim dicit habitum Charitatis, quem in cælo habet infans aliquis statim post baptismum è vitâ decedens, & in cælum receptus, esse æqualis intensiois cum habitu Charitatis eximii alicujus Sancti, etiamnum in hac vitâ degentis, qui se per multos annos in ferventissimis amoris Dei actibus exercuit, & habitum miris incrementis auxit, atque ad summam perfectionem perduxit. Quod à fortiori de habitu Charitatis Beatissimæ Virginis, dum adhuc in terris degeret, asserendum.

Hoc etiam facile probatur de intensioe actuum Charitatis, seu amoris Dei, qui in hac vitâ per habitum Charitatis à viatore eliciuntur, posse scilicet eos, actibus alicujus beati in intensioe esse perfectiores. Quid enim obstat, ut quis in hac vitâ degens actum Charitatis eliciat habitui, quem hic habet, in intensioe æqualem, cum principium sufficiens habeat ad hujusmodi actum eliciendum, unde non est cur eum, si velit, ad agendum non applicet: cum ergo, ut proximè ostensum est, aliquis in hac vitâ habeat Charitatis habitum intensiorem habitu Charitatis alicujus beati,

III. Quid de Charitate in viâ & patriâ dicitur? scilicet Caietanus.

IV. Non sufficit Caietanus, scilicet de diversitate Charitatis ex parte objecti & subjecti.

Facilior est actus Charitatis in patriâ, quàm in viâ, non tamen intensior.

V. Charitas intensior perfectior esse potest in aliquo viatore, quàm in patriâ.

VI. Idem ostenditur de actibus Charitatis in hac vitâ ex vi habitus Charitatis elicitur.